

Det Falsterske Digelag
Hr. Christian Schou

Kystdirektoratet
J.nr. 20/05891-21
Ref. Bjørn Steen Frederiksen
26-09-2023

Det Falsterske Dige – digesyn efteråret 2023

Tirsdag d. 26 september 2023 afholdtes digesyn med deltagelse af digelagsformanden, bestyrelsen, opsynsmand Thomas Poulsen og Bjørn Steen Frederiksen, Kystdirektoratet. Diget blev besigtiget udvalgte steder, fra syd til nord.

Samlingsmøde på Oldfruen:

Der mødtes på Oldfruen i Marielyst, hvor dagens program blev gennemgået.

Der blev nævnt at der blev fodret i januar/februar – 800 meter ved Elkenøre og 600 meter ved Gedesby. Det blev udført at Rohde Nielsen med VG entreprenør på kysten.

Anlægsarbejdet med slotsgrus på digekronen som blev startet i 2022, er nu afsluttet, og dækker hele diget med undtagelse af den sydligste ende, hvor folk ikke færdes. Dertil har diget overtaget vedligeholdelse af belægningen på kronen fra Guldborgsund Kommune, for et årligt beløb.

Digelaget siger, at der sammen med Guldborgsund Kommune udarbejdet en plejeplan for vegetationen på diget med fokus på at fremme biodiversitet, bl.a. ved at sikre bedre vækstbetingelser for den store sommerfuglebestand, som diget er rig på. Kystdirektoratet vil gerne påpege, at diget er et konstrueret anlæg, hvis primære formål er oversvømmelsesbeskyttelse, og at tæt græsbelægning er en del af hvad der giver digets dets styrke. Kystdirektoratet har ikke været involveret i udarbejdelsen af plejeplanen.

Der er blevet fjernet fyr, birk, gran og gyvel på en 5 km strækning på diget. Arbejdet er udført i samarbejde med Bøtøskoven og Guldborgsund kommune.

Det Falsterske dige har været med til indledende møde omkring etableringen af en national dige forening. Initiativet er taget af digelaget i Juelsminde.

Birkemosevej:

Der blev ved Birkemosevej talt om opsætning af en bænk, som en beboer i nærområdet ønsker. Der blev fra KDI nævnt, at man ved etablering inden for strandbeskyttelseslinjen nok skulle have accept hertil fra Kystdirektoratet.

Stranden står fint bred, hvor der menes det skyldes fodringen, som er lavet nord for Birkemose, nærmere bestemt ved Holmevej. Der er ikke erosion i klitskrænten, men heller ikke synlig ny hjelme-vækst.

I forlængelse af dige synet i 2022 blev der igen snakket om, at landmanden bagved diget pløjer for tæt på diget. Måske landmåler må indover.

Som ved digesyntet i 2022 blev det nævnt, at Digelaget også ejer det lille dige, som ligger syd for det egentlige dige og er en reminiscens fra det første dige, der blev etableret før stormfloden i 1872. Diget må forventes ikke at blive holdt, da det af digelaget ikke vurderes at have betydning for kystsikkerheden og desuden er vanskeligt tilgængeligt.

Holmevej:

Her er i 2023 blevet fodret 29.000 m³ (S) over 600m, svarende til 48.3 m³(S) pr. løbende meter.

Stranden står godt og bredt, og der er observeret ny plantevækst i foden af klitten.

Der observeres trædespor ved nedgangen, som skal følges. Her, og generelt ved trædespor, blev diskuteret mulighed for udlægning af halm, eller brug af tang fra stranden, til at gøre trædesporet fastere at gå i, og forhindre negativ videreudvikling. En anden mulighed er befæstelse med slotsgrus, som digelaget med succes har fået udlagt i et af trædesporene til diget, nemlig trædesporet ved Stovby Strandvej.

Der er noteret en del små-træer på bagsiden af diget mellem Birkevej og Holmevej, men opsynsmanden fortæller, at det er ét års vækst, formentligt rodskud. Han forventer de fjernes når han i de kommende uger starter slåningen. Vejret har hidtil været for varmt til det – græsset ville være kommet igen.

Dillet:

Kommunen vil ændre cykel/handicap rampen op til digekronen og give den en blødere stigning og en ny belægning. Kystdirektoratet informerede om, at ved ny hældning skal kommunen nok lave en ansøgningen inden for strandbeskyttelseslinjen.

Her er også observeret mange små-træer på bagsiden af diget.

Bøtøskov:

Ved digesyntet i 2022 var udlægning af slotsgrus nået hertil. Arbejdet er nu færdigt udført og fortsætter nordover.

Nord for Bøtøgård:

Her er fjernet træer, som omtalt ved det indledende samlingsmøde på Oldfruen.

Der er slid på bagsiden og det ønskes, at KDI hjælper i forhold til hvad evt. materiale en rampe skal udføres i. Digelaget skal i første omgang afklare, om man vil have rampe, trappe, kassetter eller kombination heraf. Kystdirektoratet påpeger, at der nok skal søges tilladelse ved etablering af adgangsvej eller trappe.

Her påpeges også "pletter" hvor det grønne ikke rigtigt kan få fat, og områderne fremstår som "hedearreal". Digelaget siger, at i henhold til den nye plejeplan for vegetationen kan man i stedet glæde sig over, at disse pletter er gode for tiltrækningen af sommerfugle. Kystdirektoratet påpeger efterfølgende igen, at diget er et konstrueret anlæg, hvis primære formål er oversvømmelsesbeskyttelse, og at tæt græsbelægning er en del af hvad der giver digets dets styrke. Ændring herved må forventes at reducere digets styrke.

Flispladsen (Bøtøskov):

Den 3. planlagte fodring der skulle være lavet i 2023, blev her droppet. Grunden er ny hjelmvækst i klitfoden, så tidligere skrænterosion havde udbedret sig.

Østersøcamping:

Her er store trædespor igennem klitten grundet de mange turister, og der tales om udlæg af halm/og eller tilstedeværende strandtang til at forhindre videre erosion. Digelaget forventer, at trykket aftager, hvis campingpladsen lukkes. Det vil ske, hvis ejerne af pladsen får lov at udstykke den til sommerhusgrunde.

Søndre Strandvej:

Her stoppes ikke.

Bøtøvej.

Her stoppes ikke.

Bøtø Strandvej:

Her stoppes ikke.

Fyrrestien:

Lokalt ønske om reparation af eksisterende trappe, og tilføjelse af gelænder. Flere løsninger blev diskuteret.

Marielyst:

Stoppes som ved Fyrrestien for at diskutere trappe og gelænder.

Stovby strandvej:

Her er trædesporet til stranden blevet befæstet med slotsgrus og som de lokale er meget positive overfor. Belægningen med slotsgrus demonstrerer her, at det begrænser den naturlige færden til kun herpå.

Laksenborgvej:

Store trædespor og der tales om løsning som ved Stovby strandvej eller brug af halm. Ingen konklusion nået.

Sildestrup strand:

Her stoppes ikke.

Elkenøre Øvej:

Nordfor bliver klitten smallere.

Her er stranden fodret i 2023 med 40.000 m³(S) over 800 m, svarende til 50 m³(S) pr. løbende meter. Det er taget fra indvindingsområder syd for Gedser, og udført af Rohde Nielsen + VG entreprenør.

Strandfodringen strakte sig her over en kortere strækning end digelaget havde fået stillet i udsigt af Cowi ved brug af samme sandmængde. Men da arbejdet skulle udføres viste det sig, at volumen pr. løbende meter ville blive for lav til at det gav mening. Rohde Nielsen arbejder typisk med en skibslast på ét rørstykke, mindre giver ikke mening.

Resultatet er nu en fin, høj strand, der står ca. 0.5 m højere end omkringliggende strand.

Havlykkevej:

Kørerplader er normalt udlagt i sommerhalvåret er nu fjernet for i år.

Smalleste strand observeret på hele diget. Oprindeligt skulle her sandfodres, men pga. ovennævnte problemstilling startede sandfodringen mere sydligt.

Generelt/opsummering:

Grundet en varm september var der ikke slået græs på størstedelen af diget, da græs og andet stadig gror. Det muliggør derfor ikke en nærmere vurdering af hvordan græsset på diget står. Der var de fleste steder høj vegetation og enkelte områder fremstår næsten som hede. Dette er uforandret fra tidligere.

Næste digesyn skal se i foråret 2024.

Kontingentet stiger i 2024 med ca. 50% (40 øre pr. part til 60 øre pr. part) eller ca. 250 kr. pr. husstand, så digelaget kan opbygge kapital til sandfodringer i fremtiden. Kystdirektoratet blev informeret herom i 2022.

Digekronen står flot efter anlægsarbejdet.

Der er flere trædespor, som kræver observation og kræver fremtidig afbødning med evt. udlægning af halm, tilstedeværende tang eller befæstning med slotsgrus.

Det er ikke muligt at vurdere græssets tilstand, da det ikke var efterårsslået endnu. Der var mange nye mindre træer, svarende til én vækstsæson, som skal fjernes. Kystdirektoratet forventer, at efterårsslånings håndterer træerne. Ved digesyn foråret 2024 følges op på status herom.

De steder stranden blev tilset fremstod den generelt bred, og fodringerne lod til at ligge fint. Dog skal der holdes øje med den smalle strand fra Havlykkevej og sydover.

Digesynet gav ikke anledning til yderligere bemærkninger

Med venlig hilsen

Bjørn Steen Frederiksen
20 93 35 92
bfr@kyst.dk

Kopi: Guldborgsund Kommune